

Asia: VN/23894/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tuloverolain 119 ja 124 §:n muuttamisesta sekä rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 7 ja 15 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SOSTE kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä.

SOSTE korostaa:

- SOSTE ei kannata yhteisöverokannan alentamista 20 prosentista 18 prosenttiin. SOSTE on esittänyt yhteisöveron alentamisen perumista ja sen maltillista korottamista kahdella prosenttiyksiköllä julkisen talouden vahvistamiseksi.
- SOSTE huomauttaa, että yhteisöverokannan muutoksia koskevan kirjallisuuden yleiskuva on, ettei yhteisöverokannalla ole merkittäviä vaikutuksia talouskasvuun.
- Yhteisöverokannan alentaminen kahdella prosenttiyksiköllä pienentää verotuloja 832 miljoonalla eurolla vuosittain. SOSTE korostaa, että esitetty yhteisöveron alennus on ristiriidassa hallituksen tavoitteen kanssa sopeuttaa julkista taloutta.
- Yhteisöveron alentaminen on tutkitusti yhteydessä tuloerojen kasvuun ja sen on havaittu hyödyttävän eniten kaikkein suurituloisimpia. SOSTE varoittaa, että yhteisöveron alentaminen etenkin samaan aikaan kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin kohdistuvien menoleikkausten kanssa tulee entisestään kasvattamaan eriarvoisuutta Suomessa.

Yhteisöverokannan alentaminen on tehoton keino edistää talouskasvua

Yhteisöveroa laskettiin Suomessa yli kuudella prosenttiyksiköllä vuosina 2012–2014, mikä kevensi verotusta vuosittain noin kolmella miljardilla eurolla (vuoden 2027 hinnoilla). Tasokkaan suomalaistutkimuksen mukaan veronkevennys ei lisännyt pienten yritysten investointeja Suomessa, eikä juurikaan vaikuttanut vakiintuneempien yritysten toimintaan(1). Suomen yhteisöverokilpailukyvyyn paranemisen myötä syntyvät mahdolliset vähäisetkin hyödyt jäävät tilapäisiksi ja lopulta kuihtuvat kokonaan, jos yhteisöveron alennus kiihdyttää edelleen kansainvälistä verokilpailua.

Empiirisen tutkimuskirjallisuuden yleiskuva on, ettei yhteisöverokannalla ole merkittäviä vaikutuksia talouskasvuun. Eräässä tuoreessa ja poikkeuksellisen kattavassa metatutkimuksessa, jossa analysoidaan 441 havaintoa 42 tutkimuksesta, havaitaan, että yritysveroja ja talouskasvua käsittelevä tutkimuskirjallisuus on ollut vinoutunut yliparortoimaan tuloksia, joiden mukaan yritysverojen alennukset vauhdittavat talouskasvua. Kun vinouma korjataan, kirjallisuudesta ei löydy tilastollista näyttöä sen puolesta, että yritysveromuutoksilla – mukaan lukien nimellisellä yhteisöverokannalla – olisi tilastollisesti merkitsevää vaikutusta talouskasvuun (2).

Myöskään hallituksen toimeksi antaman Kasvuriihi-hankkeen työryhmä ei julkisen talouden sopeuttamistarve ja yhteisöverotuksen globaali minimitaso huomioiden katsonut tarpeelliseksi ehdottaa yleistä yhteisöveron alennusta Suomen talouskasvua edistävänä toimenpiteenä.

SOSTE kiinnittää huomiota siihen, että hallitus itse esitysluonnoksessaan myöntää yhteisöverokannan alentamisen vaikutuksia koskevaan tutkimusnäyttöön liittyvän huomattavaa epävarmuutta. Tästä huolimatta se perustelee päätöstään keskeisesti näillä epävarmoilla arvioilla. SOSTE pitää ongelmallisena, että näin merkittävää julkista taloutta heikentävää veropoliittista toimenpidettä perustellaan vaikutuksilla, joiden toteutumisesta ei ole luotettavaa empiiristä näyttöä.

SOSTE on esittänyt yhteisöverokannan alentamisen perumista ja sen maltillista korottamista 22 prosenttiin julkisen talouden vahvistamiseksi. Suomen yhteisöveroprosentti on nykyiselläänkin alle Euroopan Unionin keskitason ja esimerkiksi Pohjoismaisia verrokkimaita matalampi. Yhteisöveroprosentin korottamisella kahdella prosenttiyksiköllä ei siten olisi merkittävää vaikutusta Suomen kansainväliseen kilpailukykyyn yhteisöveron tasossa.

Mikäli yhteisöverokannan alennus perutaan vuonna 2027 ja yhteisöveroa korotetaan kahdella prosenttiyksiköllä Norjan ja Tanskan tasolle, Suomen verotulot kasvaisivat 2,0 miljardilla eurolla.

Yhteisöveron alennus rahoitetaan leikkaamalla heikoimmassa asemassa olevilta

Hallitus päätti kevään 2026 kehysriihessä jälleen leikata kaikkein heikoimmassa asemassa olevilta. Päätöksiin lukeutuvat 50 miljoonan euron lisäleikkaukset sote-järjestöjen STEA-avustuksista, joista hallitus on kautensa aikana leikannut yhteensä peräti puolet vuoden 2024 avustustasoon nähden. Lisäksi hallitus päätti esimerkiksi uusista terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden asiakasmaksujen korotuksista.

Toisin sanoen hallitus on päättänyt rahoittaa hyvätuloisia hyödyttävän yhteisöveroalennuksen osin pienituloisten, sairaiden ja muuten haavoittuvassa asemassa olevien pärjäämiseen ja toimeentuloon kohdistuvilla leikkauksilla.

SOSTE varoittaa, että leikkauspäätöksillä on merkittäviä inhimillisiä ja taloudellisia vaikutuksia, kun järjestöjen edellytykset terveyttä ja hyvinvointia edistävään ja julkista sektoria täydentävään työhön ehtyvät ja hoitoon pääsy heikentyy.

Ihmisten avun tarve ei poistu leikkausten seurauksena, vaan kustannukset siirtyvät lopulta kalliimpiin palveluihin. Esitetyn yhteisöveroalennuksen perumisella olisi voitu välttää nämä lisäkustannukset sekä kielteiset vaikutukset hyvinvointiin ja terveyteen.

Yhteisöverokannan alentamisen on kansainvälisissä tutkimuksissa havaittu olevan yhteydessä tuloerojen kasvuun, kuten hallitus myös itse tuo esiin esitysluonnoksessaan. Yhteisöveron korottaminen vastaavasti pienentäisi tuloeroja. Myös suomalaisessa tuoreehkossa selvityksessä havaittiin, että yhteisöveron lasku hyödyttäisi pääosin kaikkein suurituloisimpia(3).

Julkista taloutta on tasapainotettava myös tulopuolta vahvistamalla

Orpon hallituksen säästötoimet julkisen velkaantumisen hillitsemiseksi ovat kohdistuneet pääosin julkisiin menoihin. Tällä on ollut merkittäviä kielteisiä taloudellisia vaikutuksia, sillä kokonaiskysyntä ja talouskasvu perustuvat Suomessa paljolti kotimaiseen kysyntään.

Hallituksen menoleikkausten kielteiset vaikutukset osoittavat, että seuraavalla hallituskaudella kansallisen velkajarrusopimuksen edellyttämä sopeutustarve vaatii erityisesti tulopuolen vahvistamista. Tämä on perusteltua, sillä tutkimusnäytön mukaan veronkorotukset heikentävät

kokonaiskysyntää keskimäärin vähemmän kuin menoleikkaukset(4). Veronkorotukset on vain kohdennettava järkevästi.

SOSTE on esittänyt verotoimenpiteitä, joiden tuotto on yhteensä 3,1 miljardia euroa (vuoden 2027 hinnoilla). SOSTEn verosuositukset ovat:

- o nimellisen yhteisöverokannan korottaminen,
- o listaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen uudistaminen,
- o joidenkin valmisteverojen ja liikenteen verojen indeksoiminen ja
- o sokeriveron käyttöönotto.

Yhteisöverokannan korottaminen

SOSTE esittää nimellisen yhteisöverokannan alentamisen perumista ja maltillista korottamista 22 prosenttiin. Yhteisöveron alennuksen perumisella ja kahden prosenttiyksikön korotuksella Norjan ja Tanskan tasolle Suomen verotulot kasvaisivat kahdella miljardilla eurolla.

Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotus

Listaamattomien yhtiöiden osinkoja verotetaan tietyissä tapauksissa poikkeuksellisen kevyesti. Käytäntö on monimutkainen ja heikentää pääoman kohdentumista tuottavampiin kohteisiin taloudessa. Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen uudistaminen lisäisi verotuloja noin 0,5 miljardilla eurolla vuosittain.

Valmisteverojen indeksointi

Joitain valmisteveroja ja liikenteen veroja ei ole sidottu hintatasoon, minkä vuoksi niiden reaalin arvo heikkenee inflaation seurauksena. Indeksoimattomien valmisteverojen ja liikenteen verojen indeksointi lisäisi verotuloja noin 0,1 miljardilla eurolla vuosittain.

Sokeriveron käyttöönotto

Viimeiseksi SOSTE suosittelee sokeriveron käyttöönottoa Suomessa. SOSTE arvioi, että veron tuotto olisi noin 0,5 miljardia euroa vuodessa. Porrastettu sokerivero kannustaisi teollisuutta vähentämään

sokerin määrää tuotteista ja kuluttajia valitsemaan terveellisempiä, vähemmän sokeria sisältäviä tuotteita. Sokeriverolla vahvistettaisiin siten sekä kansanterveyttä että valtion verotuloja.

Lähteet:

1) Harju, Jarkko, Koivisto, Aliisa & Matikka, Tuomas (2024): Mitä uutta tiedämme yritysverojen vaikutuksista? Verotutkimuksen huippuyksikkö FIT, 9.10.2024. <https://verotutkimus.fi/fit-8-2024-yritysverojen-vaikutuksista/>

2) Gechert, Sebastian & Heimberger, Philipp (2022): Do corporate tax cuts boost economic growth? *European Economic Review*, 147, 104157. <https://doi.org/10.1016/j.euroecorev.2022.104157>

3) Heino, Saska (2024): Rikkaiden vero - yhteisöveron vaikutukset Suomen tulonjakoon, Kalevi Sorsa -säätio.

4) Gechert, Sebastian & Rannenberg, Ansgar (2018): Which fiscal multipliers are regime-dependent? A meta-regression analysis. *Journal of Economic Surveys*, 32:4, 1160–1182. <https://doi.org/10.1111/joes.12241>

Melartin Heta
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry